

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ВСТУП ДО ФАХУ

**Методичні вказівки до виконання контрольної роботи для студентів
напряму підготовки 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування»
заочної форми навчання**

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
фінансово-економічної
безпеки

Протокол № 3
від «9» жовтня 2017 р.

ЧЕРНІГІВ ЧНТУ 2017

Вступ до фаху. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи для студентів напряму підготовки 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування» заочної форми навчання //Укл. Лавров Р.В., Садчикова І.В.- Чернігів: ЧНТУ, 2017. – 29 с.

Укладачі: Лавров Руслан Валерійович, доктор економічних наук, доцент
Садчикова Ірина Володимирівна, кандидат економічних наук,
доцент

Відповідальний за випуск: Лапінський І.Е., завідувач кафедри фінансово-економічної безпеки, к.е.н., доцент

Рецензент: Шишкіна О.В., кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Чернігівського національного технологічного університету

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1 Тематика курсу лекцій з дисципліни «Вступ до фаху»	5
2 Методичні рекомендації щодо написання контрольної роботи	11
3 Вимоги до оформлення та виконання контрольної роботи	12
4 Критерії оцінки якості виконання контрольної роботи	13
5 Завдання до контрольної роботи	14
5.1 Тематика теоретичної частини контрольної роботи	14
5.2 Зміст і вимоги щодо виконання практичної частини контрольної роботи	17
5.2.1 Розробка тематичного кросворду на професійну тематику	17
5.2.3 Робота над есе «Портрет сучасного фінансиста»	19
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	25
ДОДАТКИ	26
Додаток А – Приклад оформлення титульної сторінки контрольної роботи	26
Додаток Б – Приклад кросворду тематичних термінів	27
Додаток В – Орієнтовний перелік питань, які можуть бути використані при написанні есе «Портрет сучасного аудитора»	28

ВСТУП

Мета навчальної дисципліни – є ознайомлення студентів з основами майбутньої спеціальності та особливостями підготовки кваліфікованих бакалаврів та магістрів у галузі фінансів; формування у студентів комплексного розуміння системи взаємозв'язків у фінансовій системі країни та окремо у сферах професійної діяльності фінансистів.

Дана дисципліна допомагає визначити місце фахівця – економіста-фінансиста у розвитку економіки і фінансів; ознайомити студентів з професійними вимогами до фахівця, необхідними практичними вміннями ті навичками; довести до відома студентів сферу їх майбутньої професійної діяльності і перелік посад, що може займати магістри з фінансів та інше.

Важливою складовою самостійної роботи студентів заочної форми навчання є виконання контрольної роботи, яка є формою їх проміжного контролю.

Метою виконання контрольної роботи є придбання студентами навичок щодо:

- самостійної роботи зі спеціальною літературою, довідниками, нормативною базою та виконання огляду розробок у фінансовій сфері;
- збирання статистичної інформації щодо фінансової роботи у відповідній сфері фінансової системи держави, їх систематизація та обробки.

Виконання контрольної роботи дасть змогу закріпити отримані під час лекційних занять знання та допоможе правильно організувати власну роботу.

Дані методичні вказівки містять тематику лекційних занять з дисципліни «Вступ до фаху», методичні рекомендації щодо написання контрольної роботи, вимоги до оформлення та виконання контрольної роботи, завдання до контрольної роботи, список рекомендованої літератури та додатків.

У ході підготовки до виконання контрольної роботи студент повинен вивчати літературні джерела, періодичні публікації, в яких розглядається питання обраного варіанту, робити узагальнення щодо діяльності фінансистів у відповідній сфері фінансової системи держави.

Контрольна робота виконується студентами самостійно на основі науково-теоретичного та нормативного матеріалу. Зміст контрольної роботи повинен відображати творчий підхід студентів та розуміння закономірностей в фінансовій сфері держави.

1 ТЕМАТИКА КУРСУ ЛЕКЦІЙ З ДИСЦИПЛІНИ «ВСТУП ДО ФАХУ»

Змістовий модуль 1. Організаційні основи професійної підготовки майбутніх фінансистів.

Тема 1. Вступ. Предмет, мета і завдання курсу «Вступ до фаху» для спеціальності «Фінанси і кредит»

Мета, завдання, предмет дисципліни «Вступ до фаху». Зв'язок дисципліни з іншими курсами. Основні вимоги щодо вмінь і знань майбутнього фахівця з фінансів: бакалавра, спеціаліста, магістра.

Структура, зміст навчального курсу, вимоги щодо його вивчення. Навчально-методична література

Тема 2. Професія фінансиста в Україні

Особливості професії фінансиста. Сучасне визначення терміну «фінансист». Виникнення професії фінансиста. Затребуваність фінансистів на сучасному етапі. Визначення професії фінансиста та основні професійні напрями його діяльності на сучасному етапі в Україні. Основні умови діяльності фахівця з фінансів. Значення професії фінансиста для суспільства.

Сучасні вимоги ринку праці до фінансистів. Сучасний стан підготовки фінансистів вищої кваліфікації в Україні. Державне регулювання вимог до фінансиста, відповідно до діючого законодавства. «Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників», затвердженим наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 29.12.2004 р. № 336. «Класифікатор професій ДК 003:2010», затверджений Держспоживстандартом України 28.07.2010. «Каталог посадових інструкцій». «Кодекс законів про працю» №322-VIII від 10.12.1971, ред. від 17.05.2012. Необхідність фінансиста підвищувати свою кваліфікацію. Недержавне регулювання вимог до фінансиста. Підвищення кваліфікації професійними фінансистами. Організація отримання сертифікатів професійними фінансистами в Україні (підтвердження рівня кваліфікації). Роль та значення міжнародної сертифікації фінансистів. Переваги міжнародної професійної ступені фінансиста. Міжнародні програми сертифікації у сфері фінансів та аудиту, що реалізуються в Україні.

Компетентнісна модель фінансиста та її застосування у процесі підготовки фахівців з фінансів. Сутність компетентності. Універсальні (ключові) компетенції у професійній діяльності фахівців з фінансів. Характеристика особистісних компетенцій фінансиста. Професійні компетенції фахівців з фінансів. Основні виробничі функції, які повинні виконувати фахівці з фінансів (бакалаври, спеціалісти, магістри).

Тема 3. Загальні аспекти підготовки майбутніх фінансистів в Україні

Концепція професійної підготовки майбутніх фінансистів в Україні. Підготовка фахівців з вищою фінансово-економічною освітою в Україні.

Нормативно-правові документи, що визначають концептуальні положення щодо професійної підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах України. Особливості концепції вищої фінансово-економічної освіти в Україні. Основні вимоги до фінансово-економічних кадрів у різних економічних умовах (адміністративно-командної та ринкової економіки). Ключові завдання що стоять перед державою стосовно покращання системи вищої фінансово-економічної освіти на сучасному етапі в Україні. Методологічні засади концепції професійної підготовки фахівців у вищих навчальних закладах. Ступенева кредитно-модульна система підготовки майбутніх фінансистів. Структура освітньо-професійної програми підготовки фахівців з фінансів. Програма навчання студентів за відповідним освітньо-кваліфікаційним рівнем. Шляхи інноваційного розвитку студентів у контексті забезпечення якості освіти в Болонському процесі.

Організаційні засади навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі (ВНЗ). Визначення навчально-виховного процесу у ВНЗ. Закон України «Про вищу освіту» та його основні положення. Структура та стандарти вищої освіти (ВО) в Україні. Система ВО в Україні та її основні складові. Органи управління у галузі ВО (керуюча підсистема). ВНЗ усіх форм власності та інші учасники ВО (керована підсистема). Державне забезпечення діяльності ВНЗ. Основні принципи управління ВНЗ. Безпосереднє управління навчально-виховним процесом у ВНЗ. Роль структурних підрозділів ВНЗ (кафедр, факультетів, інститутів, філій тощо) в управлінні навчально-виховним процесом. Особливості діяльності робочих органів (ректорату; деканату; приймальної комісії) та органів студентського самоврядування у навчально-виховному процесі ВНЗ. Формами організації навчального процесу у ВНЗ. Основні види навчальних занять у ВНЗ. Науково-педагогічні працівники та особи, які навчаються у ВНЗ.

Наукові та науково-технічні аспекти підготовки фахівців. Правова база наукової та науково-технічної діяльності у ВНЗ України. Сутність та склад наукової та науково-технічної діяльності у ВНЗ України. Схема організації науково-дослідної діяльності у ВНЗ. Характеристика науково-дослідної діяльності студентів (НДДС). Основні завдання, зміст, форми та напрями НДДС. НДДС у межах навчального процесу. Науково-дослідницька робота, що здійснюється поза навчальним процесом. Науково-організаційні заходи; конференції, конкурси тощо. Сучасна система підготовки наукових та науково-педагогічних працівників вищої кваліфікації в Україні.

Психолого-педагогічні аспекти навчально-виховного процесу у вищій школі. Навчально-виховний процес у ВНЗ за дослідженням психологів та педагогів. Дидактичні особливості та структура навчально-виховного процесу у ВНЗ. Характеристика процесу та системи виховання у ВНЗ. Основні функції

процесу навчання: освітня (оволодіння знаннями); виховна (формування світогляду, культури особистості, уміння працювати, спілкуватися, контролювати себе, розвиток відповідальності, дисципліни, сили волі, толерантності, гідності тощо); розвиваюча (розвиток мислення, пам'яті, творчих здібностей здатності до аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, класифікації, структурування, аргументації). Взаємозв'язок елементів процесу навчання у ВНЗ (стимуляційно-мотиваційний змістовий, операційно-діяльнісний, контроль-регулювальний та оціночно-результативний компоненти процесу навчання). Процес навчання як сукупність двох взаємопов'язаних процесів - викладання та навчання. Сутність та методологічні основи навчання у ВНЗ. Процес виховання у ВНЗ. Сутність та значення виховання, самовиховання та перевиховання у ВНЗ. Основні завдання виховання у вищому навчальному закладі.

Професійне самовизначення майбутніх фахівців. Основні стадії професійного самовизначення. Установки, які формуються у процесі професійного самовизначення студентів. Професійний план, як найважливіший показник самовизначення студента. Образ, престиж та привабливість професії. Формування моделі професіонала та особливості професіографії. Програми психологічного супроводу професійного становлення та розвитку особистості.

Змістовий модуль 2. Основні аспекти професійної діяльності фінансистів

Тема 4. Фінанси та фінансова наука: історія, становлення, розвиток

Етимологія та сутність фінансів. Походження та значення терміну «фінанси». Основні причини та передумови виникнення фінансів. Розвиток терміну «фінанси». Сучасне визначення фінансів та фінансової сфери. Основні галузі фінансової науки.

Становлення та розвиток фінансової науки. Виникнення фінансової науки. Вчені античного світу (Арістотель, Платон, Ксенофонт, Цицерон) у становленні фінансової науки. Поради Фоми Аквінського та інших вчених XIII століття щодо розвитку фінансових відносин. Розквіт фінансової науки наприкінці XV століття. Найзначніші наукові дослідження з фінансів кінця XVI століття (праці Ж.Бодена). Внесок у розвиток фінансової науки XVII століття англійських вчених (Т.Мена, Дж.Локка, Т.Гоббса). Внесок у розвиток фінансової науки XVII-XVIII ст. представників німецької школи-камералістики (Л.Фон Секондорфа, Ф. Юсті, І.Зоннефельда) та інших вчених (Ф.Юсті, Монтеस्क'є, Ж.Руссо, Д.Дідро, Д.Канта, А.Сміта). Фінансова наука в XIX століття та основні представники цього часу (К.Г.Рау, Ж.Сісмонді, Е.Сакс, Ф.Нітті, Е.Селігман, К.Маркс та Ф.Енгельс).

Розвиток фінансової науки в Україні. Розвиток фінансової науки в умовах Російської імперії. Роботи українських вчених-фінансистів (І.Я. Франка,

М.І.Туган-Барановського, М.Добриловського, М.І.Мітіліна, М.Х. Бунге, М.П.Яснопо льського).

Сучасна світова наукова фінансова думка. Теорія суспільного добробуту В.Парето. Дослідження Дж.Бюкенена. Робота з питань фінансів М.Фрідмена (у т.ч. монографія «Податкові обмеження і зростання держави»). Характерні риси сучасної фінансової науки.

Загальна характеристика фінансів та фінансових відносин. Основне призначення фінансів. Фінанси як економічний інструмент та економічна категорія. Фінанси як сукупність економічних відносин, пов'язаних з обміном, розподілом і перерозподілом у грошовій формі вартості ВВП та національного багатства. Фінансова діяльність. Модель фінансової діяльності. Об'єкти та суб'єкти фінансових відносин. Основні функції фінансів (розподільна, контрольна, регулююча та стимулююча функції фінансів).

Тема 5. Характеристика фінансової системи України

Структура фінансової система країни. Фінансова система як складова економічної системи країни. Фінансова система країни як сукупність сфер та ланок професійної діяльності фінансистів. Визначення фінансової системи та її структура. Внутрішня будова фінансової системи. Сфери фінансових відносин та основні ланки фінансової системи. Організаційно-структурна побудова фінансової системи. Основні принципи побудови фінансової системи. Сфера фінансів суб'єктів господарювання. Сфера державних фінансів. Сфера міжнародних фінансів. Сфера фінансового ринку. Страхування як відособлена ланка фінансової системи.

Система управління фінансами в Україні. Склад системи управління фінансами в Україні та характеристика складових. Схеми взаємодії органів управління фінансовою системою та її основних ланок. Основні напрямки фінансової діяльності.

Тема 6. Фінансова інфраструктура - сукупність взаємопов'язаних складових, які забезпечують функціонування фінансової системи

Сутність та характеристика фінансової інфраструктури. Фінансова інфраструктура та її взаємозв'язок з економікою та фінансами. Фінансова інфраструктура як специфічна (забезпечувальна) складова загальної інфраструктури. Зв'язок фінансової інфраструктури із поняттям фінансовий сектор. Зв'язок фінансової інфраструктури із поняттям фінансовий ринок. Зв'язок фінансової інфраструктури із поняттям ринок фінансових послуг.

Фінансова інфраструктура як особливий сектор економіки країни та система взаємозв'язку економіки та фінансів. Основні передумови надійного функціонування фінансової інфраструктури (законодавча база, організаційна фінансова інфраструктура, інструментальне наповнення) та їх характеристика. Мережа та взаємозв'язок фінансової інфраструктури із фінансовою системою й

секторами економіки. Роль та значення управлінської фінансової інфраструктури. Особливості інституційної фінансової інфраструктури, її складові та загальна характеристика. Характеристика обслуговуючої фінансової інфраструктури та її складових.

Тема 7. Особливості фінансової діяльності суб'єктів господарювання в різних секторах економіки

Загальна характеристика суб'єктів господарювання. Суб'єкти господарювання національної економічної системи. Державні та недержавні корпорації. Фінансові корпорації. Органи та організації державного управління. Некомерційні організації. Домашні господарства.

Характеристика фінансової діяльності суб'єктів господарювання реального сектора економіки. Фінансові відносини підприємства (зовнішні та внутрішні). Схема фінансової діяльності та грошових потоків підприємства. Джерела утворення статутного фонду підприємства. Фінансові ресурси підприємства. Основні та оборотні фонди підприємства. Витрати підприємств на виробництво та реалізацію товарів, робіт і послуг. Виручка від реалізації продукції підприємства. Заробітна плата робітників підприємства. Прибуток (збиток) підприємства. Загальна класифікація фінансових ресурсів підприємства. Витрати і доходи підприємства та взаємозв'язок між ними.

Характеристика фінансово-посередницької діяльності суб'єктів фінансового ринку. Фінансовий ринок як сукупність обмінно-перерозподільних відносин, пов'язаних з процесами купівлі-продажу фінансових ресурсів, необхідних для здійснення виробничої та фінансової діяльності. Фінансовий ринок виступає як структура, яка забезпечує фінансову діяльність суб'єктів господарювання. Роль фінансового ринку щодо держави та фізичних осіб. Фінансовий ринок як забезпечуюча система торгівлі усіма формами фінансових ресурсів. Структура фінансового ринку. Грошові потоки, що відображають функціонування фінансового ринку. Вхідні та вихідні потоки банків. Грошові потоки ринку цінних паперів. Ринок фінансових послуг як сфера різноманітних послуг. Фінансове посередництво. Страхування. Консалтинг, аудит та інформаційні послуги. Кредитний ринок як основна складова фінансового ринку. Характеристика кредитної системи. Особливості діяльності комерційних банків. Ринок цінних паперів та його характеристика. Основні інструменти ринку цінних паперів (акції, облігації, казначейські векселі, депозитні та інвестиційні сертифікати, комерційні папери). Особливості функціонування ринку цінних паперів. Основні суб'єкти ринку цінних паперів (емітенти, інвестори, посередники, фондові біржі).

Організація фінансової діяльності страхових компаній. Ризик як можлива небезпека будь-якого несприятливого результату діяльності суб'єктів економіки. Збитки та джерела їх відшкодування. Основні форми резервних страхових фондів. Фонди самострахування. Централізоване страхове забезпечення. Колективні страхові фонди. Страхування як система обмінно-

перерозподільних відносин з приводу формування і використання колективних страхових фондів. Грошові потоки в страхуванні. Основні страхові відносини (страхові платежі, виплата страхового відшкодування, перестраховання, розміщення тимчасово вільних коштів на фінансовому ринку, отримання доходів від розміщення коштів на фінансовому ринку). Класифікація страхування.

Фінансова діяльність організацій і установ, створених органами виконавчої влади. Основні організації, створені органами державної влади і місцевого самоврядування (організації та установи соціального забезпечення, охорони здоров'я, наукові організації та ін.). Види організацій залежно від джерел фінансового забезпечення (організації що фінансуються лише за рахунок коштів державного бюджету та місцевих бюджетів; організації що фінансуються за рахунок коштів, одержаних від надання послуг (робіт), що відповідають їх основному функціональному призначенню). Характеристика бюджетних організацій, їх доходи, видатки, податкові зобов'язання.

Особливості фінансової діяльності некомерційних організацій (об'єднань громадян). Некомерційні організації, які обслуговують домашні господарства (об'єднання громадян як добровільні громадські формування, створені для задоволення та захисту своїх законних соціальних, економічних, творчих, вікових, національних, культурних, спортивних (громадські організації) та політичних (політичні партії) інтересів). Особливості фінансового забезпечення некомерційних організацій (членські внески, пожертви, доходи від господарської діяльності тощо).

Фінансова діяльність підприємців – фізичних осіб. Підприємницька діяльність без створення юридичної особи. Роль та значення суб'єкту господарювання при здійсненні ним підприємницької діяльності. Патентування підприємницької діяльності. Системи оподаткування приватних підприємців (традиційна система оподаткування, оподаткування фіксованим податком, спрощена система оподаткування (єдиний податок).

2 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАПИСАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Метою написання та виконання контрольної роботи (КР) з дисципліни «Вступ до фаху» є поглиблення теоретичних знань, отриманих під час лекцій занять та вміння їх застосовувати під час виконання самостійної роботи.

Контрольна робота складається із двох розділів – теоретичного та практичного. Написання *теоретичного розділу* КР є активізація самостійної роботи, покращення теоретичної та практичної підготовки студентів. Студент повинен навчитися самостійно працювати з науковою економічною літературою, підручниками та посібниками, довідковими, статистичними та іншими науково-допоміжними матеріалами згідно з вибраною темою.

Використовуючи різноманітну літературу, студент повинен уміти коротко викласти зміст вибраної теми. При цьому важливо не тільки проаналізувати питання, але й визначити своє бачення проблеми, своє ставлення до її розв'язання.

Виконання *практичного розділу* КР ставить на меті поглиблено та детально застосувати отримані знання для побудови кросворду та написання есе.

Перелік питань теоретичного розділу наведено в даних методичних вказівках в розділі 5.1 та представлені на он-лайн платформі «Дистанційне навчання» на офіційному сайті ЧНТУ.

Варіант КР обирається в залежності від порядкового номера студента у групі. Після обрання варіанту та теми *теоретичної частини* контрольної роботи потрібно скласти свій план на основі вивчення рекомендованої літератури та затвердити його у викладача. Літературу для написання теоретичного розділу КР необхідно використовувати ту, яка подана в даних методичних вказівках, а також додаткову, наприклад, монографії, брошури, журнали, газети, статті, Інтернет-видання тощо.

Після визначення завдання *практичної частини* контрольної потрібно ознайомитися з вимогами щодо її виконання, проаналізувати необхідні літературні джерела для визначення термінів, які будуть в кросворді (див. пункт 5.2.1) та ознайомитись з правилами та прикладом написання есе, який наведений в даних методичних вказівках в розділі 5.2. (див. пункт 5.2.2 в якому наведений перелік професій за якими необхідно написати есе).

З ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТА ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота виконується згідно з навчальним планом для студентів напрямів підготовки 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування» заочної форми навчання. Контрольна робота повинна містити:

- вступ;
- теоретичну частину, яка включає відповіді на 2 теоретичних питання;
- практичну частину, яка представляє собою складання кросворду з термінів, які зустрічаються під час вивчення курсу; та написання есе на задану тематику;
- висновки;
- список використаної літератури;
- додатки (в разі необхідності).

Контрольна робота має бути виконана на листах формату А4 друкованим способом за допомогою текстового редактора Word. За результатами розрахунків повинні бути зроблені висновки. Приблизний обсяг роботи 15-20 сторінок. Титульний лист оформлюється згідно з вимогами ЧНТУ (див. Додаток А). Розділи і завдання мають бути виділені, до кожного завдання наводяться умови. Результати практичного завдання подаються у формі спеціальної відповіді з поясненням і висновком (Додаток Б та В). Наприкінці роботи наводиться перелік використаної літератури.

Правила оформлення теоретичної та практичної частини КР:

- поля: зверху та знизу по 2 см; зліва – 2.5 см; справа – 1.5 см;
- текст: шрифт – Times New Roman, 14 pt, вирівнювання – по ширині сторінки, міжрядковий інтервал – полуторний.

Розкриття теми має бути пов'язаним із пунктами плану контрольної роботи. Висвітлювати питання необхідно так, щоб КР давала відносно завершене уявлення з вибраної теми. Сама робота повинна бути результатом опрацювання й засвоєння декількох джерел (підручників, посібників, монографій, газетних та журнальних статей тощо).

Підготовлену роботу у вигляді роздрукованого матеріалу здають на кафедру не пізніше як за місяць до початку екзаменаційної сесії.

Захист контрольної роботи проводиться за графіком, затвердженим викладачем, який читає курс. Під час захисту студент повинен показати знання положень, викладених у КР, та вміння відстоювати свою точку зору, яка викладена у есе. Без захисту КР студента не допускають до складання заліку.

4 КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота з дисципліни «Вступ до фаху» виконується студентами за індивідуальним завданням відповідно до вказаних вимог, оформлюється за діючими стандартами та здається науковому керівнику на перевірку у визначений строк.

Після перевірки і доопрацювання контрольної роботи вирішується питання про допущення її до захисту, але не пізніше ніж за два тижні до екзаменаційної сесії. Контрольна робота оцінюється за бальною оцінкою, максимально 50 балів, із відміткою «ЗАРАХОВАНО», «НЕЗАРАХОВАНО».

Критерії оцінки якості контрольної роботи наведені в таблиці 4.1.

Таблиця 4.1 – Критерії оцінки якості контрольної роботи

№ з\п	Характеристика роботи	Максимальна кількість балів
1	Робота за змістом і оформленням повністю відповідає вимогам	5
2	Робота має аналітичний, творчий характер з елементами наукового пошуку	5
3	В роботі правильно та повно розкритий зміст наведених категорій, понять, методик	5
4	Студентами не порушений план виконання роботи і термін її здавання на перевірку та захист	5
5	Бали за теоретичну частину контрольної роботи	10
6	Бали за практичну частину контрольної роботи	
	- кросворд	15
	- творче есе	15
Всього		60 балів

Контрольна робота вважається «зарахованою», якщо студент при захисті набрав від 25 до 69 балів та «не зараховано» - якщо менше 25 балів.

Студенти, що отримали «не зараховано», мають виконати контрольну роботу повторно за новим завданням і до заліку з дисципліни не допускаються.

5 ЗАВДАННЯ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

5.1 Тематика теоретичної частини контрольної роботи

ВАРІАНТ № 1

1. Економічна освіта в системі економічної культури суспільства.
2. Державні фінанси в структурі фінансової системи країни. Особливості діяльності фахівців у сфері державних фінансів.

ВАРІАНТ № 2

1. Основні положення закону України «Про вищу освіту».
2. Фінанси суб'єктів господарювання в структурі фінансової системи країни. Особливості фінансової роботи фахівців у сфері фінансів підприємств.

ВАРІАНТ № 3

1. Основні види професійної діяльності економіста.
2. Міжнародні фінанси в структурі фінансової системи країни. Особливості діяльності фахівців з фінансів у світовому господарстві.

ВАРІАНТ № 4

1. Поняття та види рівнів освіти.
2. Місцеві фінанси в структурі фінансової системи країни. Особливості діяльності фахівців на регіональному рівні України.

ВАРІАНТ № 5

1. Структура освітньо-професійної програми підготовки економіста.
2. Фінансовий ринок, як складова фінансової системи країни. Особливості діяльності фахівців у сфері торгівлі фінансовими ресурсами.

ВАРІАНТ № 6

- Економічне навчання як процес зміни економічної поведінки людей.
2. Грошово-кредитна політика держави. Особливості діяльності фахівців з фінансів у розробці та проведенні цієї політики.

ВАРІАНТ № 7

1. Проблеми організації економічної освіти в Україні.
2. Фіскально-бюджетна політика держави. Особливості діяльності фахівців з фінансів у розробці та проведенні цієї політики.

ВАРІАНТ № 8

1. Необхідність і можливість пізнання світу.
2. Податкова політика держави. Особливості діяльності фахівців з фінансів у розробці та проведенні цієї політики.

ВАРІАНТ № 9

1. Методи підвищення ефективності праці студента під час навчальних занять.
2. Податкова система України. Діяльність фахівців з фінансів в структурі податкових органів.

ВАРІАНТ № 10

1. Правові підстави, умови і порядок відрахування невстигаючого студента.
2. Бюджетна система держави. Діяльність фахівців з фінансів в структурі органів управління бюджетами.

ВАРІАНТ № 11

1. Поняття та основні характеристики корпоративної культури.
2. Казначейська система України. Діяльність фахівців з фінансів в структурі казначейської системи.

ВАРІАНТ № 12

1. Характеристика основних способів проведення навчальних занять у вузі: лекції; семінари; навчальна практика.
2. Практика банківського обслуговування зарубіжних країн. Діяльність фахівців з фінансів у проведенні міжнародних розрахунків та валютних операцій.

ВАРІАНТ № 13

1. Економічна освіта в Росії.
2. Особливості створення та розвитку банківської системи України. Діяльність фахівців з банківській сфері.

ВАРІАНТ № 14

1. Економічна освіта в країнах Балтії.
2. Ринок цінних паперів. Особливості діяльності економістів-фінансистів на фондовому ринку.

ВАРІАНТ № 15

1. Економічна освіта в країнах Європи.
2. Кредитні операції банків та роль фахівців з фінансів при виконанні цих операцій.

ВАРІАНТ № 16

1. Економічна освіта в США.
2. Лізингові операції фінансових установ та роль фахівців з фінансів у проведенні цих операцій.

ВАРІАНТ № 17

1. Економічна освіта в Японії.
2. Факторингові операції фінансових установ та роль фахівців з фінансів у проведенні цих операцій.

ВАРІАНТ № 18

1. Сучасне розуміння економіки.
2. Біржова діяльність. Особливості фінансової роботи фахівців на біржах.

ВАРІАНТ № 19

1. Економічне мислення як мета економічної освіти.
2. Фінансово-економічна характеристика паливно-енергетичного комплексу України. Діяльність фахівців з фінансів в структурі цього комплексу.

ВАРІАНТ № 20

1. Ступеневий принцип неперервної освіти в Україні.
2. Фінансово-економічна характеристика агропромислового комплексу України. Діяльність фахівців з фінансів в структурі цього комплексу.

ВАРІАНТ № 21

1. Навчальні економічні ігри та їх кваліфікація.
2. Фінансово-економічна характеристика транспортного комплексу України. Діяльність фахівців з фінансів в структурі цього комплексу.

ВАРІАНТ № 22

1. Ефективність використання ігрових форм у навчальному процесі.
2. Комерційні банки в банківській системі України. Особливості фінансової роботи фахівців в діяльності комерційного банку.

ВАРІАНТ № 23

1. Самостійна робота як методична проблема.
2. Страховий ринок в Україні та його учасники. Особливості фінансової роботи фахівців в діяльності страховій компанії.

ВАРІАНТ № 24

1. Форми активізації самостійної роботи.
2. Інвестиційний ринок в Україні та його учасники. Особливості фінансової роботи фахівців в інвестиційній діяльності.

ВАРІАНТ № 25

1. Контроль і оцінювання результатів економічного навчання.

2. Фінансово-економічна характеристика промислово-будівельного комплексу України. Діяльність фахівців з фінансів в структурі цього комплексу.

5.2 Зміст і вимоги щодо виконання практичної частини контрольної роботи

5.2.1 Розробка тематичного кросворду на професійну тематику

Саме слово «кросворд» прийшло до нас із англійської мови (crossword), і в перекладі означає воно «перетинання слів».

Рішення кросвордів тренує пам'ять і розширює кругозір. Деякі типи кросвордів сприяють розвитку кмітливості й асоціативного мислення. В процесі роботи з кросвордами студент розвиває логічне мислення, удосконалюються такі якості як терпіння, акуратність, зосередженість.

Протягом багатьох років кросворд розвивався й постійно вдосконалювався як за формою, так і за змістом. Нині налічується безліч варіантів кросвордів. Якщо спробувати хоча б приблизно систематизувати їх, то можна помітити різноманіття за формою, причому в кожній країні є свої улюблені кросворди. Таке різноманіття кросвордів дозволяє виділити наступні їх види.

Класичний кросворд

Малюнок даного кросворда має, як правило, дво- або чотирибічну симетрію. Бажано, мінімум два перетинання, а в ідеалі, - одиночні чорні блоки, що стикаються по діагоналі. Бувають відкриті кросворди, тобто чорні блоки; є й зовні або закриті - зовні кросворда тільки букви.

Сканворд

Питання до слів записують усередині сітки, у клітках не зайнятих буквами. Відповідність питань словам вказується стрілками. Якщо стрілки тільки горизонтальні й вертикальні - тип сканворду готика. Якщо є стрілки й по діагоналі, то такий сканворд називається «італіка».

Естонський кросворд (з перегородками)

Слова в цьому кросворді розділені не блоками, а стовщеними сторонами кліток, у яких розташовані букви. Дані кросворди виглядають дуже щільними.

Кейворд

Різновид кросворда, у клітках якого зазначені числа замість букв. Для однакових букв однакові числа. Можливо, для спрощення розгадування кросворда, у ньому вже вказується яке-небудь слово.

Крисс-Крос

Дано сітку кросворда й слова, які необхідно в ній розмістити. Можливо, також як і в кейворді, у сітці вписані слово або букви, щоб спростити початковий процес.

Філлворд

Даний тип кросворда являє собою поле, заповнене буквами. У всьому цьому скупченні букв необхідно відшукати слова, які наведені поруч у вигляді списку. Філлворди бувають двох типів: угорські й німецькі. Угорські

припускають напрямок слова в будь-якому напрямку, у тому числі – по ламаній лінії. У даному типі філлворда одна буква може бути використана один раз. Німецький тип припускає розташування слів по прямій лінії в будь-якому напрямку, при цьому одна буква може використовуватися кілька разів.

В процесі виконання самостійної роботи студенти повинні скласти тематичний кросворд на 10-15 професійних термінів.

При розробці тематичного кросворду студент має право вибрати будь-який з наведених (або не наведених) видів і типів.

Тематичний кросворд професійних термінів складають з усіх тем дисципліни «Вступ до фаху».

Етапи складання кросворда.

- зробити аналіз навчального тексту за темою;
- скласти список слів досліджуваного навчального матеріалу;
- вибрати найбільш підходящий тип кросворда;
- пошук і складання питань до професійних термінів; понять, визначень;
- креслення малюнка сітки в Excel (або від руки) ;
- нумерація малюнка сітки;
- друкування (вписування) текстів питань і відповідей;
- орфографічна перевірка текстів;
- перевірка текстів на відповідність нумерації.
- друкування (оформлення) кросворда.

Визначення слів, на які варто знайти відповіді, можуть бути прямими, непрямыми (тобто пропонується знайти анаграми, антоніми, синоніми, довідатися що-небудь за картинкою, що приводиться, символу, формулі) і т.п.

Слова в кросворді мають бути вписані без скорочувань, аббревіатури та ін.; відповіді на слова слід зашифрувати у вигляді повних визначень.

Терміни, які використовують у кросворді, повинні відповідати програмі курсу «Вступ до фаху». Не допускають використання термінів з інших курсів і дисциплін.

Кросворд не повинен розпадатися на окремі частини. Слова варто тлумачити творчо (а не просто переписувати зі словників), коротко й точно. Не можна використовувати однокорінні слова. Ніяке загадане слово або однокорінне з ним не повинне зустрічатися ніде в тлумаченні. Слова треба брати тільки в однині називного відмінка виключенням слів, у яких немає однини. Початкові букви загаданих слів повинні як можна повніше представляти алфавіт.

Бажано користуватися словником, енциклопедією, довідником видань останніх років. Кросворд має бути компактним і відповідати основному правилу складання кросвордів – слова можуть перетинатися, але не можуть мати суміжних клітин.

Кросворд оформлений від руки або набраний на комп'ютері, повинен мати таку структуру:

Перша сторінка

I – сітка кросворду (пусті клітинки) для вписування слів з нумерацією; II – перелік визначень до кожного терміну;

Друга сторінка

III – заповнений кросворд (зі збереженням нумерації);

IV – перелік визначень до кожного терміну і правильних відповідей;

Третя сторінка

V – перелік використаної літератури.

Оформлений кросворд є складовим елементом контрольної роботи з дисципліни «Вступ до фаху».

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за складання тематичного кросворда професійних термінів, складає 15 балів.

Тематичний кросворд професійних термінів оцінюються за наступними критеріями (в балах):

- відповідність тематиці навчальної дисципліни - 7;
- повне, цілісне, логічне трактування термінів - 3;
- оригінальність виду кросворда - 3;
- дотримання вимог до його оформлення - 2;

Приклад тематичного кросворду професійних термінів наведено у Додатку Б.

5.2.3 Робота над есе «Портрет сучасного фінансиста»

Індивідуалізація сучасних суспільних відносин та, як наслідок, сучасної професійної освіти відкриті для застосування нових ефективних форм діяльності, в т.ч. навчальної. Ось чому есе (трансформований, адаптований, змінений жанр літератури) набуває все більшої популярності як вид письмової самостійної роботи українського студента.

Тому, одним з видів творчої роботи студента з дисципліни «Вступ до фаху» є написання есе на тему «Портрет сучасного фінансиста» обсягом від 5-10 сторінок.

У перекладі з англійської, есе (essay) означає «нарис», «твір», «спробу самостійного аналізу» та «обґрунтування теоретичної гіпотези». Есе (фр. Essai «спроба, проба, нарис», від лат. exagium «зважування») — літературний жанр прозового твору невеликого обсягу й вільної композиції.

Есе виражає індивідуальні враження й міркування автора з конкретного приводу або предмета й не претендує на вичерпне трактування. Це – роздум з приводу чогось побаченого, прочитаного або пережитого особисто. Есе пишуть у вільному стилі. Есе може носити історико-біографічний, літературно-критичний, філософський, науково-популярний, белетристичний характер. В есе, перш за все, оцінюють особисті погляди автора – його світогляд, думки, почуття, цінності, ідеї.

Есе припускає вираження автором своєї точки зору, особистої суб'єктивної оцінки предмета міркування, дає можливість нестандартного (творчого), оригінального висвітлення матеріалу; часто це розмова вголос, вираження емоцій та образність. Це також вільний стиль з можливими елементами

імпровізації, певного пафосу, іронії. Однак все це призводить як до різних трактувань цього виду письмової роботи, так і до різних спроб її формалізації.

Есе – це суб'єктивний, індивідуальний, самостійний простір, де формуються позиції, висловлюються думки, передбачення та демонструється відповідне індивідуалізоване ставлення. Тому головна місія есе – це самостійне бачення студентом проблеми, питання, теми на підставі опрацьованого матеріалу та аргументів, у відповідності до обраного підходу, стилістично.

Основна мета есе – створити всеохоплююче уявлення щодо унікальності вашої особистості. Найкращий спосіб досягти цього – відповідати прямо й відверто, залишаючись чесним перед самим собою. Якщо ви не відверті, існує шанс, що ваше есе виглядатиме штучним й пишномовним. Крім цього, есе повинне легко читатись, мати приємний вигляд.

При написанні есе необхідно вміло продемонструвати, що ви здатні оцінювати свої можливості і здібності. Також потрібно показати не тільки те, що ви вмієте ставити потрібну мету, але і те, що ви домагаєтесь свого. Навіть якщо все це правда, то й виклад цього на папері не таке вже посилене завдання, як може показатися на перший погляд.

Не варто «лити воду» і вдаватися до купи дрібних деталей. Есе повинне бути коротким, але явно більш ніж резюме. У своїй презентації необхідно давати уявлення про власну особу. Есе є чудовою можливістю розкрити себе повністю.

Слід обережно відноситися до гумору. Також слід уникати довгих історій і егоцентричних заяв. Ви повинні бути щирі і не повинні підлещувати. Не давайте безглузді і завуальовані відповіді. Не варто писати те, що хочуть прочитати, необхідно писати про те, що ви думаєте.

Процес написання есе можна уявити як ланцюжок, послідовність певних елементів, етапів, процесів. Для студентів важливими є такі процеси та елементи.

Почніть з головного – запишіть найбільш вдалі думки й сформууйте з них каркас майбутньої роботи. Наступний крок – ескіз. Розвивайте думку в кожному параграфі, почніть ускладнювати конструкції, використовуючи підрядні речення й розгорнуті описи. Використовуйте «потужні» дієслова й переробіть пасивний стан в активний.

Велике значення має перевірка першої версії есе. При складанні чернетки головне завдання студента – напрацювати аргументацію, вдосконалити основні думки та розташувати їх в логічній послідовності, супроводжуючи ілюстративним та додатковим матеріалом. На завершення – перевірте граматику й синтаксис.

З формалізованих вимог до есе потрібно віднести тільки наявність заголовка, вступу, основної частини й висновку.

У вступі використовуйте пастки для привертання уваги, такі як: цитата, вірш, питання, міркування, незвичайні факти, ідеї або смішні історії. Немає необхідності висловлювати в першому реченні основну думку. Але воно повинне підводити до неї або якимось ставитися до головної ідеї або тези, а також

містити основні положення есе. На цьому етапі дуже важливо правильно сформулювати питання, на які ви збираєтеся знайти відповідь у ході свого дослідження.

Наприклад: Яким ми уявляємо собі фінансиста? Певно таким, яким зображає його давній стереотип – «маленька» людина з великою рахівницею, за широким столом, заваленим папками, бухгалтерськими книгами та паперами, досить сувора і суха особистість, що мислить категоріями математики. Таким був образ бухгалтера досить давно. Яким же він є сьогодні – сучасний фінансист?

При роботі над вступом можуть допомогти відповіді на наступні питання:

«Чи потрібно давати визначення термінам, що пролунали в темі есе?», «Чому тема, яку я розкриваю, є важливою в даний момент?», «Які поняття будуть залучені до моїх міркувань?», «Чи можу я розділити тему на трохи більше дрібних підтем?» і т.д. Уникайте таких фраз, як «Це есе про ...» або «Я збираюся поговорити про...».

В основній частині виражайтеся зрозуміло. Підкріплюйте основні ідеї фактами, міркуваннями, ідеями, яскравими описами, цитатами або іншою інформацією, матеріалами, які інтригують і захоплюють увагу читача.

Використовуйте довідкові матеріали, щоб уникнути тавтології. Ця частина припускає розвиток аргументації й аналізу, а також обґрунтування їх, виходячи з наявних даних, інших аргументів і позицій щодо актуального питання. У цьому полягає основний зміст есе й це являє собою головні труднощі. Тому важливе значення мають підзаголовки, на основі яких здійснюють структурування аргументації; саме тут необхідно обґрунтувати (логічно, використовуючи дані або строгі міркування) пропоновану тезу. Там, де це необхідно, як аналітичний інструмент можна використати графіки, діаграми й таблиці. Залежно від поставленого питання аналіз проводять на основі наступних категорій: причина – наслідок, загальне – особливе, форма – зміст, частина – ціле, сталість – мінливість. У процесі побудови есе необхідно пам'ятати, що один параграф повинен містити тільки одне твердження й відповідний доказ, підкріплений графічним або ілюстративним матеріалом. Отже, наповнюючи розділи аргументацією, необхідно в межах параграфа обмежити себе розглядом однієї головної думки. Добре перевірений спосіб побудови есе – використання підзаголовків для позначення в головній частині ключових моментів аргументованого викладення. Сукупність підзаголовків допомагає побачити те, що пропонує зробити студент (чи є добрим його бачення). Ефективне використання підзаголовків – не тільки визначення основних пунктів, які студент бажає висвітлити, це також наявність логічності у висвітленні теми есе.

Для допомоги у Додатку В наведений орієнтовний (але не вичерпний і не обов'язковий !!!) перелік питань, які можуть бути порушені при написанні есе.

У висновку продемонструйте ваше зростання і потенціал у професійній сфері. Покажіть ваші погляди на проблему. Опишіть, які дії ви плануєте у вашому майбутньому вжити відносно даного питання.

При написанні есе виникає певна група труднощів через незнання того, яким чином використовувати літературу за цією темою. Студент має можливість уникнути цих проблем, виконуючи наступне правило: при цитуванні завжди подавати текст в лапках та формувати точне посилання на джерело, вказуючи номер сторінки. Але перелік використаної літератури не наводиться, оскільки есе – це викладення власних думок студента.

При оцінці есе викладач виходить з того, що не існує абсолютно «правильних» та «неправильних» відповідей на запитання, як це буває в фізиці чи математиці – існують тільки більш-менш аргументовані точки зору.

Викладачі чекають від студентів самостійного мислення, відображення власних думок стосовно певної теми, проблеми.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за написання есе, складає 15 балів. Есе оцінюється за наступними критеріями (в балах):

- відповідність змісту есе заданій тематиці - 2;
- якість роботи, тобто глибина розкриття проблеми, оригінальність викладених думок та аргументованість, обґрунтованість та критичний аналіз, знання та розуміння соціальних, економічних, політичних та культурних процесів, пов'язаних з майбутньою професійною діяльністю тощо - 7;
- доречне використання цитат, віршів, незвичайних фактів та ін. - 3;
- стилістика та грамотність викладення - 2;
- дотримання вимог до його оформлення - 1.

Слідуючи цим простим правилам і порадам, ви зможете написати таке есе, яке необхідне в рамках самостійної роботи з дисципліни «Вступ до фаху».

Варіанти для виконання завдання 5.2.2 Робота над есе «Портрет сучасного фінансиста» наведені в таблиці 5.1.

Таблиця 5.1 – Перелік професій для виконання завдання 5.2.2 Робота над есе «Портрет сучасного фінансиста»

Варіант	Назва професії	Варіант	Назва професії
1	2	3	4
1	економіст з договірних та претензійних робіт	17	економіст з планування
2	брокер (посередник) з цінних паперів	18	антикризовий директор
3	ділер (продавець) цінних паперів	19	консультант з економічних питань
4	податковий інспектор	20	економічний радник
5	фінансовий директор	21	оцінювач-експерт з оцінки власності
6	викладач вищого навчального закладу	22	економіст з бухгалтерського обліку та аналізу господарської діяльності,
7	аудитор	23	маклер біржовий
8	бухгалтер-експерт	24	страховик
9	кредитний експерт	25	страховий агент

Продовження таблиці 5.1

1	2	3	4
10	інспектор-ревізор	26	фінансовий консультант
11	науковий співробітник (з економіки)	27	фінансовий менеджер
12	банківський касир-операціоніст	28	державний податковий інспектор
13	інспектор з інвентаризації	29	ревізор-інспектор податковий
14	кризис-менеджер	30	економіст з фінансової роботи
15	фінансовий аналітик	31	інспектор обмінного пункту
16	інспектор митний	32	інспектор з організації інкасації та перевезення цінностей

Оцінювання есе

Критерії оцінки есе можуть трансформуватися залежно від їхньої конкретної форми, при цьому загальні вимоги до якості есе можуть оцінюватися за наступними критеріями (табл. 5.2):

Таблиця 5.2 – Критерії оцінювання есе

Критерії	Вимоги до студента
1	2
Знання й розуміння теоретичного матеріалу	<ul style="list-style-type: none"> - визначає розглянуті поняття чітко й повно, наводячи відповідні приклади; - використовувані поняття строго відповідають темі; - самостійність виконання роботи
Аналіз і оцінка інформації	<ul style="list-style-type: none"> - грамотно застосовує категорії аналізу; - уміло використовувати прийоми порівняння й узагальнення для аналізу взаємозв'язку понять і явищ; - здатний пояснити альтернативні погляди на розглянуту проблему й прийти до збалансованого висновку; - діапазон використовуваного інформаційного простору (студент використовує велику кількість різних джерел інформації); - обґрунтовано інтерпретує текстову інформацію за допомогою графіків і діаграм; - дає особисту оцінку проблемі
Побудова суджень	<ul style="list-style-type: none"> - ясність і чіткість викладу; - логіка структурування доказів; - висунуті тези супроводжуються грамотною аргументацією; - приводяться різні точки зору і їхня особиста оцінка;

Продовження таблиці 5.2

1	2
	- загальна форма викладу отриманих результатів і їхньої інтерпретації відповідає жанру проблемної наукової статті.
Оформлення роботи	<ul style="list-style-type: none"> - робота відповідає основним вимогам до оформлення й використання цитат; - дотримання лексичних, граматичних і стилістичних норм літературної мови; - оформлення тексту з повним дотриманням правил орфографії й пунктуації; - відповідність формальним вимогам.

За що викладачі ставлять гарні оцінки авторам есе? Викладачі ставлять «гарні» оцінки за здатність в есе побудувати, довести власну позицію з певної проблеми на підставі набутих знань. Студент мусить виходити з того, що всі ми маємо справу з предметами, де не існує абсолютно «правильних» та «неправильних» відповідей на запитання, як це буває в фізиці чи математиці – існує тільки більш-менш аргументовані точки зору.

Викладачі чекають від студентів самостійного мислення, відображення власних думок стосовно певної теми, проблеми.

При оцінюванні есе в центрі уваги викладача знаходиться:

- здібність студента критично та незалежно оцінити наявні дані, точки зору, позиції, аргументи;
- здібність розуміти, оцінювати та встановлювати зв'язки між ключовими моментами проблем та запитань;
- вміння диференціювати протилежні підходи та моделі, застосовуючи їх до емпіричного матеріалу або дискусії з принципових питань;
- здатність до застосування аналітичних підходів, моделей тощо.

Що не «подобається» викладачам або чому може бути знижено оцінку за самостійну роботу? Наведемо кілька правил, які зазначають, що саме не потрібно робити в есе, бо ці дії призведуть виключно до поганого результату самостійної роботи:

1. Студент не може сформулювати гіпотезу.
2. Відсутність чітких відповідей.
3. Відсутність чіткої організації, плану, структури есе.
4. Брак аргументації, доказів, доводів, висновків.
5. Надмірне та поверхневе оперування даними.
6. Проста констатація фактів замість їхнього узагальнення.
7. Викладення точок зору інших при «замовчуванні» власної позиції.
8. Надмірні повтори.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Адамик Б.П. Національний банк і грошово-кредитна політика Навч. посібник - Тернопіль: Карт-бланш, 2002. - 278с.
2. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси: Навч. посіб. – К.: Атіка, 2002. - 342 с.
3. Бандурка О.М., Коробов Н.Л., Орлов П.І., Петрова К.Л. Фінансова діяльність підприємств: Підручник. - К., Либідь, 1998.
4. Банківські операції: Підручник / А.М.Мороз, М.Л.Савлук, М.Ф.Пуховкіна та ін.; За ред. А.М.Мороза. - К.:КНЕУ, 2000. - 384с.
5. Боринець С.Я. Міжнародні фінанси: Підручник. – К.: Знання, 2002. – 311 с.
6. Бруханський Р.Ф. Методичні вказівки та завдання до виконання практичних занять, самостійної й індивідуальної роботи з дисципліни «Вступ до спеціальності» (для студентів напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит»). – Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 42 с.
7. Вступ до фаху. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи для студентів спеціальності 6.030508 – «Фінанси і кредит» всіх форм навчання /Укладач: Горшунова І.В. – Чернігів: ЧДТУ – 2009. – 13 с.
8. Гвоздев Б.З. Факторинг: [Учеб.-прак. пособие для эк. вузов и фак]. - М : Ассоц. Авт. И изд. «ТАНДЕМ»: ЖМОС, 2000.
9. Денисенко М.П. Гроші та кредит у банківській справі. Навч.посібник. - К.: Алерта, 2004. – 478 с.
10. Казначейська система виконання бюджету: Підручник / За ред. С.О.Булгаковой. - К.: КДТЕУ, 2000. - 250 с.
11. Методичні вказівки до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» (для студентів 1 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр за напрямом підготовки 6.030509 – «Облік і аудит») / Укл.: Харламова О.В. – Х.: ХНАМГ, 2009. - 48 с.
12. Романишин В., Уманців Ю. Центральний банк і грошово-кредитна політика. Навч. посібник. - К.: Атіка, 2005. - 480с.
13. Солодкий М.О. Біржовий ринок. - К.: Джерела М, 2002. - 336 с.
14. Фінанси підприємств: Підручник/За ред. А.М.Цоддєрьогіна.- К.:КНЕУ, 2002.- С. 450-453 с.
15. Фінанси: вступ до фаху: Навчальний посібник" / Внукова Н.М., Успенко В.І. - Харків: БУРУНіК, 2005. - 352 с.
16. Центральний банк та грошово-кредитна подут^ка. Підручник / Кол. авт. А.М.Мороз, М.Ф.Пуховкіна, М.І.Савлук та ін.; За ред. д.е.н., проф. А.М.Мороза і к.е.н., доц. М.Ф.Пуховкіноїі0К.: КНЕУ, 2005. - 556с.
17. Юрій С.І., Стоян В.І., Мац М.Й. Казчейська система: Підручник. - Тернопіль: Карт-бланш, 2002. - 590 с.
18. Як написати успішне есе: Методичні рекомендації до написання есе / Укл. Шендеровський К.С. / Ін-т масової комунікації при КНУ імені Тараса Шевченка.– К., 2007. – 34 с.

Приклад оформлення титульної сторінки контрольної роботи

***МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ***

Кафедра «Фінансів, банківської справи та страхування»

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни: «Вступ до фаху»

Варіант №

Роботу виконав:

(ПІБ)

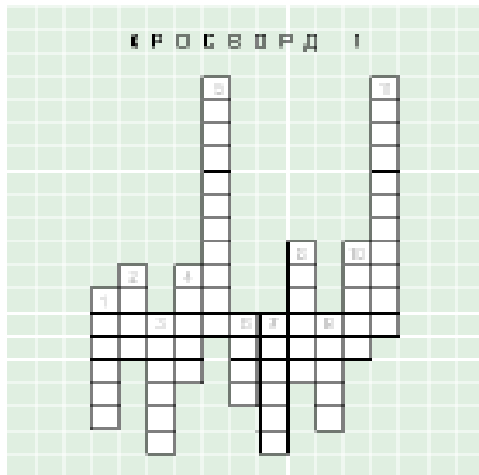
Група: _____
(шифр групи)

Керівник:

(посада)

(ПІБ)

Приклад кросворду тематичних термінів



1. Документ, що підтверджує витрати з оплати послуг транспорту.

2. Документ, що підтверджує виконання завдання працівником у відрядженні.

3. Витрати на відрядження, які не потребують спеціального документального підтвердження.

4. Гранична величина, яку приймаю при розрахунку витрат на відрядження.

5. Основний типовий документ, на підставі якого здійснюються відрядження.

6. Проміжок часу, що використовують при визначенні тривалості службового відрядження.

7. Накопичувальний документ, який використовують для реєстрації первинних документів.

8. Готель для автотуристів з різними видами обслуговування, у т. ч. зі стоянкою автомобілів.

9. Розпорядження керівника щодо направлення працівника у відрядження.

10. Сума готівки, яку попередньо видають працівникові для виконання завдання.

11. Виплата у грошовій та натуральній формі працівникові, яку здійснюють згідно з діючим законодавством.

**Орієнтовний перелік питань, які можуть бути використані при
написанні
есе «Портрет сучасного аудитора»**

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСІЇ

Виконує роботу в різних ділянках бухгалтерського обліку. Фіксує склад джерела господарських засобів, їх рух.

Веде облік основних засобів, товарно-матеріальних цінностей, витрат на виробництво, реалізацію продукції, результатів фінансово-господарської діяльності, розрахунки з постачальниками і замовниками і т.п.

Здійснює прийом, контроль первинної документації у відповідних ділянках обліку, обробляє її вручну або за допомогою ЕОМ.

Складає звітні калькуляції собівартості продукції (робіт, послуг), проводить нарахування і перерахування платежів до державного бюджету, внесків до фондів соціального і пенсійного страхування, заробітної плати співробітників, податків і т.д.

Відповідає за дотримання штатної, фінансової і касової дисципліни, кошторисів організаційно-господарських і інших витрат, збереження бухгалтерської документації, оформлення і здача їх в установленому порядку до архіву.

Робота жорстко регламентована інструкціями. Бухгалтер може виконувати функції аудитора в аудиторській організації (фірмі) або залучатися комерційними структурами.

2. ПРОФЕСІЙНІ ЗНАННЯ І УМІННЯ

Бухгалтерові необхідна хороша підготовка з математики, основ інформатики і електронно-обчислювальної техніки, статистики, фінансів, управління, грошового обігу.

Повинен знати:

- директивні і нормативні документи з питань організації бухгалтерського обліку та складання звітності;
- технологію та економіку конкретного виробництва;
- принципи організації і планування діяльності.

Повинен уміти:

- вести звітну документацію;
- проводити перерахування коштів і т.д.;
- користуватися персональним комп'ютером.

3. ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВІ ЯКОСТІ

- схильність до роботи з числами;
- високий рівень зосередженості і розподілу уваги;
- розвинені рахунково-аналітичні здібності;

- хороша оперативна пам'ять;
- посидючість, принциповість, відповідальність.
- високий рівень уваги;
- оперативна пам'ять;
- емоційна стійкість;
- прагнення до підвищення професійного рівня;
- схильність до систематичної роботи з літературою;
- акуратність;
- наполегливість;
- терпіння;
- вимогливість;
- педантизм;
- організованість.

4. МЕДИЧНІ ПРОТИПОКАЗАННЯ

Роботу не рекомендують людям із захворюваннями:

- нервової системи і відхиленнями в психіці (надмірна недовірливість, тривожність, збудливість);
- судинною дистонією з вираженими головними болями (гіпертонія, мігрень).

5. БЛИЗЬКІ (СПОРІДНЕНІ) ПРОФЕСІЇ (спеціальності)

Податковий інспектор, економіст, фінансист, викладач в навчальному закладі.

6. НАВЧАННЯ

Вищі навчальні заклади, професійні училища, навчальні центри, курси.

7. ПОПИТ НА РИНКУ ПРАЦІ:

- ринок бухгалтерів на сьогодні стабільний, серйозних змін не прогнозується;
- неухильно знижується попит на бухгалтерів, освіта яких обмежується лише курсами або без вищої спеціальної освіти.